

Hazırda bütün dünya iqlim dəyişmələri ilə mübarizə aparır. Bu baxımdan, inkişaf etmiş ölkələrin əksəriyyəti "yaşıl iqtisadiyyat" a keçidi diqqət mərkəzində saxlayır.

Müasir dövrdə iqlim dəyişmələrinə təbii amillərlə yanaşı, insanların təbiətə təsiri də rol oynayır. Belə olduğu halda inkişaf etmiş ölkələrin əksəriyyəti global problemlərin effektiv həll yolunu tapmaq üçün əhəmiyyətli konfrans və görüşlər təşkil edirlər. Bu xüsusda, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə

Global problemlərin birgə həlli

Konvensiyasının Tərəflər Konfransı da (COP) mühüm əhəmiyyət kəsb edir. 1992-ci ildə Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilmiş Yer Sammitində imzalanan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına hazırda 198 ölkə üzvdür. Tərəflərin narazılığı olmadığı təqdirdə bu tədbir hər il keçirilir. COP ilk dəfə 1995-ci ilin mart ayında Almanyanın Berlin şəhərində baş tutub. Tədbirə sədrlik isə rotasiya əsasında BMT-nin 5 regionunun - Afrika, Asiya, Latın Amerikas, Karib Hövzəsi və Avropa (Mərkəzi, Şərqi, Qərbi və digər) ölkələrinə keçir. Beynəlxalq tədbir konvensiyadan irəli gələn tələb və tövsiyələrin icrasına nəzarət etməklə əsasən global istiləşmə tempini sənəkləmək, buna məruz qalan ərazilərin adaptasiyasına dəstək olmaq və 2050-ci ilə qədər "0" emissiyaya nail olmaq məqsədilə baş tutur. COP-un 28 konfransı ötən il 30 noyabr-12 dekabr tarixlərində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilib. Konfransda dünyanın 195 ölkəsindən təxminən 97 min nəfərdən çox nümayəndə iştirak edib.

Azərbaycan da iqlim dəyişmələri ilə mübarizədə aktivliyi ilə fərqlənir. Respublikamızın bərpaulunan enerji mənbələri üzrə yüksək potensiala malik olması rəsmi Bakının bu sahədəki nüfuzunu daha da artırır. Prezident İlham Əliyevin 2021-ci ilin 2 fevral tarixli Sə-

rəncamı ilə təsdiqlənmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" əsasında ölkədə bərpaulunan enerji istehsalı siyasətinin strateji təməli qoyulub. Təsadüfi deyil ki, 5 milli prioritetdən biri "təmiz ətraf mühit" və "yaşıl artım"la bağlıdır. Bütün bunlar "yaşıl iqtisadiyyat"a keçidlə bağlı qarşıya yeni hədəflər qoyub. Həmin hədəfləri uğurla icra edən Azərbaycan ötən dövrdə də böyük tədbirlərə ev sahibliyi edib. Ölkəmizin ev sahibi kimi bütün işləri yüksək səviyyədə və uğurla başa vurma, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının - COP29-un bu il ölkəmizdə keçirilməsi barədə qərarın qəbulu ilə bir daha öz təsdiqini tapır. Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, tədbirin Bakı-

kıda keçirilməsi qərarı alındı.

Yeri gəlmişkən, tədbir çərçivəsində dünyanın təxminən 190-dan çox ölkəsini təmsil edən 80-100 min nəfərə qədər nümayəndənin Azərbaycana gəlməsi gözlənilir. Dövlət başçısının Sərəncamı ilə 2024-cü il Azərbaycanı "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilib. Ölkəmizin bu tədbirə ev sahibi seçilməsi Azərbaycanın beynəlxalq arenada iqlim dəyişmələri ilə mübarizə aparan dövlət kimi tanındığının əyani sübutudur.

da keçirilməsinə dair qərar dünya ölkələri tərəfindən qəbul edilib. Respublikamızın təşkilat sədrliyinə dair qərar da məhz Şərqi Avropa Qrupu ölkələrinin yekdil rəyi əsasında verilib. Bir məqamı da qeyd edək ki, COP29-a ev sahibliyi üçün Azərbaycanla yanaşı, Ermənistan və Bolqarıstan da öz namizədliklərini irəli sürmüşdülər. Amma ötən il dekabrın 7-də verilmiş birgə bəyanatda Ermənistan Azərbaycanın xeyrinə öz namizədliyini geri götürdü. Bundan sonra Bolqarıstan da öz namizədliyi ilə bağlı eyni addımı atdı. Nəticədə, COP29-un bu il 11-24 noyabr tarixlərində Ba-

Tədbir Azərbaycanın daha da tanınmasına və beynəlxalq mövqeyinin möhkəmlənməsinə mühüm töhfə olacaq. Tədbir çərçivəsində Azərbaycanın bərpaulunan enerji mənbələrinin inkişafı, "yaşıl enerji"yə keçid və iqlim dəyişmələri ilə mübarizədə qarşısına qoyduğu məqsədlər və bu istiqamətdə gördüyü işlər daha böyük global auditoriyanın diqqətinə çatdırılacaq. Artıq Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya ilə Qara dənizin dibindən sualtı kabel vasitəsilə "yaşıl enerji"nin Avropaya ixracı reallaşır. COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi həm də bu prosesin davamıdır.

Bu, eyni zamanda "yaşıl enerji"yə keçid və bərpaulunan enerji mənbələrinin inkişafı ilə bağlı hədəflərimizə çatmağımızda böyük rol oynayacaq.

COP29-un əsas məqsədi global istiləşməni və temperatur artımını 1,5°C-dən aşağı saxlamaq üçün emissiyaların azaldılması istiqamətində əsaslı, çevik və dayanıqlı fəaliyyət göstərmək, bu təşəbbüs çərçivəsində bütün tərəfləri bir araya gətirməkdir. Eyni zamanda sədrliyin COP29 planı bir-birini qarşılıqlı şəkildə dəstəkləyən iki yanaşı istiqamətdən ibarətdir. Ambisiyaların artırılmasını özündə ehtiva edən birinci istiqamət bütün tərəflərin iddialı milli planlara və şəffaflığa sadıqlılığını təmin etmək üçün əsas komponentləri əks etdirir. Fəaliyyətə təkən verməyi nəzərdə tutan ikinci istiqamət isə ambisiyaları fəaliyyətə çevirmək, emissiyaları azaltmaq, iqlim dəyişmələrinə uyğunlaşmaq, itki və zərəri aradan qaldırmaq üçün əsas vasitələrdən biri olan maliyyənin vacib rolunu göstərir.

Nəzrin ELDARQIZI,
"Respublika".